
Kvartalno istraživanje tržišta rada — Q3 2026 (jul-septembar 2026)

Smer Poslovna informatika (PIN) / Poslovne informacione tehnologije (PIT),
Ekonomski fakultet Univerziteta u Beogradu (EKOF)

Sadržaj

1. TL;DR
2. Key Findings
3. Details
 1. 1. PREGLED TRŽIŠTA RADA
 2. 2. TECHNICAL STACK (HARD SKILLS) — rang i komentar
 3. 3. AI & AUTOMATION INTEGRATION
 4. 4. DOMAIN & SOFT SKILLS
 5. 5. SERTIFIKACIJE I MICRO-CREDENTIALS
 6. 6. SKILL GAP ANALIZA
 7. 7. ZAKLJUČAK ZA STUDENTE (operativno)
4. Δ-SEKCIJA — ŠTA SE PROMENILO OD Q2 2026 (15. maj 2026.)
5. Recommendations (sažeto, sa pragovima koji menjaju odluku)
6. Caveats

TL;DR

- **Tržište za PIN/PIT hibridne (poslovno-tehničke) profile je stabilno i blago raste** za role tipa BI/Data/Reporting Analyst, Business/IT Business Analyst, SAP/ERP konsultant i QA — dok se globalno čisto junior software-developer tržište urušava (u SAD su oglasi za entry-level pozicije pali ~35% od januara 2023. prema firmi Revelio Labs, a u softverskom razvoju i data analitici pad ide i do 67%). Zaključak: PIN/PIT NE treba da se takmiči sa čistim softverskim inženjerstvom — već da kapitalizuje most između poslovnog procesa, podataka i IT sistema.
- **Najveća promena od Q2 2026:** AI je prešao iz statusa “posebne veštine” u **podrazumevani sloj skoro svake role**; “Prompt Engineer” kao zasebna titula opada, a veština postaje bazična pismenost; **SAP oglasi u Srbiji porasli sa 153 (Q2) na 214 (Q3), a “SAP Consultant” sa 23 na 32**; Power BI + Microsoft Fabric + Copilot postaju standard (PL-300 ispit sada eksplicitno uključuje Fabric i Copilot).
- **RAG, vektorske baze, function calling i agentic AI OSTAJU napredni/senior zahtevi — NISU postali realni junior zahtevi.** Za prosečnog PIN/PIT studenta to su ambiciozni pravci za kasnije, a ne osnova koju treba imati za prvi posao.

Key Findings

1. **SAP/ERP je najjača i najodbranjivija tržišna prednost PIN/PIT-a u regionu.** Broj SAP oglasa u Srbiji na LinkedIn-u porastao sa 153 (Q2 baseline) na **214** (od čega “SAP Consultant” sa 23 na **32**). Pozadina je strukturni manjak SAP kadrova koji traje do 2030. zbog migracije ECC→S/4HANA (SAP je potvrdio kraj mainstream održavanja za ECC 31.12.2027; tek ~39% ECC kupaca je licenciralo S/4HANA prema Gartner/CIO podacima s kraja 2024). PIN/PIT studenti već dobijaju **SAP UA sertifikat (HCM, SD, FI)** na realnom sistemu preko SAP West Balkans — to je gotova diferencijacija koju većina kandidata nema.
2. **BI/Data/Reporting ostaje najšira ulazna tačka.** Microsoft je **18. godinu zaredom Leader u Gartner Magic Quadrant za Analytics & BI Platforms** (objavljeno 18.6.2025), “najdalje na Completeness of Vision i najviše na Ability to Execute” sedmu godinu zaredom; Power BI ima 30 miliona mesečno aktivnih korisnika. Tržišni udeo Power BI porastao je sa ~22% (Q2) na **~23,7%**, Tableau na ~18,2% (6sense, 2026). **Microsoft Fabric + Copilot ulaze u opise poslova analitičara**, a PL-300 ispit je ažuriran tako da sada uključuje Fabric integraciju, Direct Lake i Copilot.
3. **Junior tržište je pod globalnim pritiskom AI-ja, ali poslovno-tehnički profili su otporniji od čistih kodera.** Programer-zaposlenost u SAD pala je 27,5% između 2023. i 2025. (BLS, preko IEEE Spectrum), dok je software developer (dizajn-orijentisan) pao samo 0,3%. Poenta: role koje traže domensko razumevanje, stakeholder komunikaciju i interpretaciju — a to je jezgro PIN/PIT-a — manje su izložene automatizaciji.
4. **AI je postao podrazumevan, ne posebna veština.** Stack Overflow 2025 Developer Survey (49.000+ ispitanika iz 177 zemalja, objavljeno 29.12.2025): “84% ispitanika koristi ili planira da koristi AI alate” (sa 76% u 2024), 51% profesionalnih programera koristi ih dnevno. Istovremeno poverenje u tačnost palo je na **29%** (sa 40%), a “46% aktivno ne veruje tačnosti AI alata, naspram 33% koji veruju”. Top frustracija (66%): “AI rešenja koja su skoro tačna, ali ne sasvim”.
5. **Sertifikati sa najboljim ROI za PIN/PIT profil:** PL-300 (165), *GoogleDataAnalytics*(294), ISTQB CTFL (229), DP — 600(165, za ambicioznije), AZ-900/DP-900 (~\$99 svaki). SAP UA studenti već imaju — treba ga eksplicitno istaći.

Details

1. PREGLED TRŽIŠTA RADA

Aktuelni snapshot oglasa (regionalni boardovi, jun 2026):

Pozicija / pretraga	LinkedIn Srbija	Promena vs Q2
Analyst (ukupno)	443	—
SAP (ukupno)	214	▲ sa 153
Business Intelligence	141	—
Business Analyst	86	≈ stabilno (Q2: 86)
Junior Business Analyst	83	▼ sa 109 (LinkedIn metrika)
Business Data Analyst	50	—
SAP Consultant	32	▲ sa 23

U Hrvatskoj je tržište analitičara još dublje (Data Analyst preko 560 oglasa na LinkedIn-u; jak consulting/ERP segment: Solvership, Span, EPAM, King ICT, Poslovni konzultant za ERP). Helloworld.rs i Poslovi.infostud.rs kontinuirano objavljuju BA/data/reporting i ERP role (DDOR Novi Sad, M Plus BPO “Business Operations Analyst”, Robert Bosch “Big Data and Business Analyst” + “Data Engineer Internship”, Banca Intesa “Junior Data Scientist”, NIS, ASEE, GET Global Engineering Technologies sa 280+ inženjera i poslovnih analitičara).

Konkretni primeri profila koji se traže (relevantni za PIN/PIT): Monus (FMCG) traži analitičara prodaje sa “Excel - napredni nivo, Power Query - napredni nivo”; više oglasa za studente “poslovne informatike” eksplicitno traži “jake MS Office (posebno Excel), poželjno poznavanje SAP-a i baza podataka”.

Tri sloja pristupačnosti:

- **Realni prvi poslovi / prakse (0–3 meseca):** Junior BI/Data Analyst, Reporting Analyst, Data & Reporting Specialist, Business Operations Analyst, Junior QA/Manual Tester, Junior ERP/SAP konsultant uz praksu, Software Licensing Analyst (SAM), administrativno-analitičke role uz Excel/SQL.
- **Pozicije uz dodatno učenje 3–6 meseci:** Business Systems Analyst, IT Business Analyst, Implementation/ Business Application Consultant, CRM Consultant, Process Analyst, API Tester (Postman), Revenue/Product Operations Analyst.
- **Ambicioznije (jači portfolio + sertifikati):** Junior Data Engineer (Python/SQL/cloud/pipelines), AI Business Analyst / Digital Transformation Associate, Junior Backend/Business Application Developer (Flask + baze + GitHub + testiranje).

Plate (orijentaciono):

- Srbija — Data Analyst: medijana ~200.000 RSD bruto godišnje po Glassdoor metrici (Belgrade, mart 2026); InfoPlate.rs: 80% u rasponu 95.001–256.078 RSD neto mesečno; levels.fyi prosek total comp ~\$27.600. Junior QA: oglasi navode i neto 1.000–1.500 EUR mesečno za već iskusnije; junior početni niži.
- EU/SAD — PL-300 nosioci 90K–120K (Glassdoor/BLS 2026); AI Business Analyst 70K–120K; senior SAP S/4HANA dnevnice u DACH €700–€1.200.

2. TECHNICAL STACK (HARD SKILLS) — rang i komentar

a) Data/Bİ/Reporting — najviša učestalost, najniži gap (najveća prednost). Prema 365 Data Science analizi 1.000 oglasa (Data Analyst Job Market 2026): **SQL je najtraženiji — 52,9% oglasa**, Excel 50,5%, Power BI 29%, Tableau 26,2% (napomena: Jobright.ai za LinkedIn/Indeed podatke navodi i preko 80% oglasa sa SQL-om — raspon zavisi od metodologije). PIN/PIT student ima jaku osnovu iz kurikuluma (SQL, relaciono/dimenzionalno modelovanje, Excel napredni, Power BI/Power Query/DAX, SPSS). **Gap: nizak.** Nadogradnja: PL-300 + 1–2 javna dashboard projekta.

b) Baze — MySQL/PostgreSQL/MongoDB, relaciono modelovanje, DW. Osnova postoji (uključujući MongoDB/PyMongo iz mini-ERP projekata). **Gap: nizak.** Nadogradnja: PostgreSQL window funkcije, CTE, optimizacija upita.

c) Programski jezici — Python, Java, JavaScript, HTML/CSS, Flask. Solidna osnova; Flask je aktivni pravac razvoja softvera (NE PHP — PHP tretirati isključivo kao baza-kompetenciju iz predmeta Baze podataka, povezivanje sa MySQL/forme). **Gap: srednji** za one koji ciljaju developer role, **nizak** za analitičke.

d) ERP/CRM — SAP, S/4HANA osnove, FI/SD/MM/MM/HCM funkcionalno. Gap: nizak — ovo je ključna diferencijacija. Tržište traži funkcionalno znanje procesa + data migration/testing/cutover, što se poklapa sa profilom.

e) QA/testing — Postman, Selenium, Cypress, JMeter, test planovi, manual, API. Osnova testiranja/dokumentacije postoji. **Gap: srednji.** Nadogradnja: ISTQB CTFL + Postman/API portfolio.

f) Cloud/deployment — Azure/AWS fundamentals, Git/GitHub. Git/GitHub postoji; cloud fundamentals delimično. **Gap: srednji.** Nadogradnja: AZ-900 ili DP-900.

g) AI/LLM — ChatGPT/Gemini/Claude, prompt engineering, AI za analitiku/izveštavanje. Prompt engineering, generativni AI i integracija (web forma + JavaScript + Flask endpoint + Gemini servis, analiza komentara/recenzija kao praktičan sentiment) su **POSTOJEĆA kompetencija**, ne gap. **Napredni pravci (RAG, vektorske baze, function calling, structured output, agentic) — gap visok, ali to je senior/specijalizovani teren.**

3. AI & AUTOMATION INTEGRATION

AI se u oglasima pojavljuje **kao podrazumevana veština, retko kao zasebna pozicija**. Standalone titula “Prompt Engineer” opada (Fast Company i PE Collective beleže pad eksplicitne titule sa vrha 2023/2024), dok zahtev za veštinom raste i ugrađuje se u šire role (AI Engineer, AI Business Analyst, AI Product Manager). Praktična analogija iz industrije: “prompt engineering je AI-ju ono što je Excel bio tabelama 2000-ih” — nije titula, ali njegovo nepoznavanje smanjuje efektivnost u svakoj poslovnoj roli.

Gde PIN/PIT ima realnu prednost:

- AI Business Analyst / AI Transformation Analyst — “osoba dvojezična u AI i biznisu” koja prevodi AI nalaze u poslovne preporuke; ZipRecruiter (jun 2026) navodi prosek ~\$47/h, raspon 70K–120K; traži SQL/Python/Power BI/ Tableau + business process mapping + stakeholder management — gotovo identično PIN/PIT profilu.
- Digital Transformation Associate, BI+AI (Copilot u Power BI), ERP+AI automatizacija, CRM/ERP automation.
- Microsoft 2026 Work Trend Index (anketa 20.000–31.000 radnika): 49% Copilot razgovora podržava kognitivni rad (analiza, odlučivanje, rešavanje problema); ključne ljudske veštine koje rastu su **kvalitetna kontrola AI outputa i kritičko mišljenje** — što je tačno pozicija PIN/PIT mosta.

Realnost junior nivoa za napredne AI veštine (potvrda iz dubinske analize): RAG, vektorske baze, function calling i agentic AI gotovo isključivo se vezuju za senior titule i 3–10+ godina iskustva (Indeed/ZipRecruiter oglasi: “Senior AI/ML Engineer — 10+ years... RAG and vector databases”; KORE1 staffing: RAG inženjeri 130K–175K mid, 195K–290K senior). Tradicionalni junior data/Bİ/BA oglasi (Indeed “Data Analyst Job Description”, ažuriran 5.6.2026) **ne pominju RAG, vektorske baze ni agentic AI** — fokus je na prikupljanju podataka, izveštavanju, KPI, SQL i vizualizaciji. Stack Overflow 2025 takođe potvrđuje: agenti još nisu mainstream (52% programera ne koristi agente ili koristi proste copilote, 38% bez plana usvajanja).

4. DOMAIN & SOFT SKILLS

Industrije koje najviše zapošljavaju PIN/PIT profile: consulting i IT services, banking/finance, retail/e-commerce, FMCG, logistics, telco, healthcare administracija, javni sektor (digitalizacija), SAP/ERP implementation partneri, CRM/ERP consulting, SaaS, shared service centri i BPO, te firme sa internim BI/reporting/ERP/CRM timovima.

Soft skills koje tržište eksplicitno traži (i koje AI ne automatizuje): requirements elicitation, stakeholder communication, kritičko mišljenje, analitičko zaključivanje, sposobnost da se “skoro tačan” AI output proveri i koriguje, prevođenje podataka u poslovnu naraciju. WEF Future of Jobs 2025: najbrže rastuće veštine su AI i big data, ali odmah uz njih analitičko mišljenje, otpornost/fleksibilnost, kreativno mišljenje i celoživotno učenje; 39% ključnih veština se menja do 2030.

Centralna teza pozicioniranja: PIN/PIT je most između poslovnih korisnika, podataka, informacionih sistema i IT timova. To je upravo profil koji PwC 2026 Global AI Jobs Barometer opisuje kao otporan — “AI ne zamenjuje biznis analitičare, već ih uzdiže”: rutinski rad se automatizuje, ostaje strateški, ljudski rad.

5. SERTIFIKACIJE I MICRO-CREDENTIALS

Sertifikat	Cena	Priprema	Za koje pozicije	Kada	ROI/komentar
Microsoft PL-300 (Power BI Data Analyst)	\$165	6–10 ned.	BI/Data Analyst, BI Developer	ODMAH	Najviši ROI; ~68% prolaznost; nosioci 90K–120K; sada uključuje Fabric + Copilot
Google Data Analytics (Coursera)	~294(49/mes)	3–6 mes.	Junior Data Analyst	Rani period (ako fali struktura)	Brend + struktura; uči SQL/Tableau/spreadsheets; nadograditi Python-om
ISTQB CTFL (Foundation)	\$229 (jeftinije van SAD)	3–5 ned.	QA Tester, Software Tester	Za 3 mes. (QA put)	Doživotno važi; self-study dovoljan; brz povratak
AZ-900 / DP-900 (Azure/Data Fundamentals)	~\$99 svaki	2–4 ned.	sve cloud-adjacent role	Za 3 mes.	Jeftina signalizacija cloud pismenosti
DP-600 (Fabric Analytics Engineer)	\$165	8–12 ned.	ambiciozni BI/Data Engineer	Kasnije (6–12 mes.)	Intermediate (2–5 god.); DP-600+PL-300 → 110K–160K
SAP UA (HCM/SD/FI)	već imaju (EKOF)	—	SAP/ERP konsultant	—	Gotova diferencijacija — eksplicitno u CV/ LinkedIn
Scrum/Agile (PSM I)	~\$150	2–3 ned.	BA, PO, konsultant	Opciono	Dopuna za projektne role

Sertifikat vs portfolio: za prvi posao portfolio (GitHub + javni dashboard + dokumentovan poslovni projekat) često nosi više od sertifikata; idealno je kombinacija PL-300 + 2–3 portfolio projekta. Za ATS filtere u većim/regulisanim firmama PL-300 funkcioniše kao “ulaznica” pre ljudskog pregleda.

6. SKILL GAP ANALIZA

Oblast	Šta PIN/PIT student zna	Šta tržište traži	Gap	Zatvaranje 3–6 mes	Portfolio projekat
SQL i baze	SQL, JOIN, agregacije, podupiti, modelovanje	SQL (52,9%+ oglasa), DW	nizak	PostgreSQL window/CTE	Analitički upiti nad realnim datasetom

Oblast	Šta PIN/PIT student zna	Šta tržište traži	Gap	Zatvaranje 3-6 mes	Portfolio projekat
Excel i business reporting	pivot, Solver, Goal Seek, fin. funkcije	Excel (50,5%), Power Query	nizak	—	Menadžerski izveštaj + what-if
SPSS / statistika	korelacija, regresija, testovi	analiza + zaključivanje	nizak	dopuniti Python pandas	Statistička analiza + preporuka
Power BI / DAX	dashboardi, KPI, osnovne mere	Power BI (29%), Copilot	nizak-srednji	PL-300	Interaktivni dashboard + DAX mere
Python / Flask	OOP, CRUD web app, Jinja2, ORM	Python za data + web	srednji	API + testovi	Flask poslovna web app + GitHub
Data engineering osnove	—	pipelines, ETL	visok (napredno)	samo ambiciozni	mini ETL pipeline
Cloud osnove	Git/GitHub	Azure/AWS fundamentals	srednji	AZ-900/DP-900	deploy Flask app na cloud
ERP/SAP funkcionalno	FI/SD/MM/HCM, SAP UA	procesi + migration/testing	nizak	produbiti modul	FI proces + dokumentacija
Business analysis	osnove	requirements, stakeholder	srednji	BA praksa/template-i	BRD + user stories + dijagram procesa
QA/testing	manual, dokumentacija	Postman/API, test planovi	srednji	ISTQB + Postman	Test plan + API test kolekcija
AI/prompt + integracija	prompt eng., Gemini integracija	AI literacy bez dubokog ML	nizak (postojeća kompetencija)	proširiti use-case	AI-asistirana analiza recenzija
RAG/vektorske/ agentic	—	senior/specijalizovano	visok	samo ambiciozni, sa evaluacijom	(opciono) RAG demo nad dokumentima
Web/e-commerce	HTML/CSS/JS, WordPress, WooCommerce	e-business osnove	nizak	—	WooCommerce prodavnica + analitika
Soft skills / stakeholder	timski projekti	komunikacija, kontrola AI outputa	srednji	prezentacije, case studije	Prezentacija nalaza nestručnoj publici

Napomena: prompt engineering i osnovnu AI integraciju NE tretirati kao potpun gap — to je postojeća kompetencija. PHP samo kao osnova iz Baze podataka.

7. ZAKLJUČAK ZA STUDENTE (operativno)

Tri najrealnije početne putanje:

- 1. **BI/Reporting/Data Analyst** — adut: SQL + Excel + Power BI + poslovno izveštavanje. Sertifikat: PL-300.
- 2. **Business / IT Business / Business Systems Analyst** — adut: requirements + stakeholder + procesi + osnove baza/SQL.
- 3. **ERP/SAP/Implementation Consultant ili QA/Software Tester** — adut: SAP UA + funkcionalni moduli (FI/SD), odn. ISTQB + manual/API testiranje.

Tri ambicioznije putanje: Junior Data Engineer (Python/SQL/cloud/pipelines), AI Business Analyst / Digital Transformation Associate (AI alati + automatizacija + BI), Junior Backend/Business Application Developer (Flask + baze + GitHub + testiranje + deployment).

Plan učenja za 6 meseci:

- **Mes. 1-2:** PL-300 priprema + 1 Power BI dashboard projekat; osvežiti SQL (PostgreSQL window/CTE).

- **Mes. 3:** položiti PL-300; AZ-900 ili DP-900; LinkedIn/GitHub uređivanje.
- **Mes. 4:** izbor vertikale — SAP modul (FI/SD) + dokumentovan proces, ILI ISTQB CTFL + Postman kolekcija.
- **Mes. 5:** Flask poslovna web app sa AI integracijom (Gemini) + testovi + deploy.
- **Mes. 6:** capstone portfolio projekat (end-to-end: SQL → Power BI → poslovna preporuka) + prijave.

Portfolio projekti: (1) menadžerski Power BI dashboard sa DAX merama; (2) Flask CRUD poslovna aplikacija + GitHub + JUnit/pytest; (3) SAP/ERP proces sa dokumentacijom; (4) AI-asistirana analiza recenzija/komentara (sentiment); (5) API test kolekcija (Postman); (6) end-to-end "podatak → izveštaj → preporuka".

Predlozi LinkedIn headline-a:

- "Business Informatics @ EKOF | Power BI (PL-300) • SQL • SAP (FI/SD) | Pretvaram podatke u poslovne odluke"
- "Junior BI / Data Analyst | SQL • Power BI • Excel • SAP UA | Poslovno-tehnički profil"
- "Aspiring SAP/ERP Consultant | SAP UA (HCM/SD/FI) • poslovni procesi • SQL • izveštavanje"

Nazivi za pretragu oglasa: BI Analyst, Junior BI Analyst, Data Analyst, Reporting Analyst, Data & Reporting Specialist, Business Analyst, IT Business Analyst, Business Systems Analyst, Implementation/Business Application Consultant, ERP/SAP Junior Consultant, QA/Manual Tester, API Tester, AI Business Analyst, Digital Transformation Associate.

Šta staviti u CV iz postojećeg kurikuluma: SAP UA sertifikat (HCM/SD/FI) na realnom SAP sistemu; SQL i relacionalno dimenzionalno modelovanje; napredni Excel (Solver, Scenario Manager); Power BI/Power Query/DAX dashboardi; Python/Flask CRUD aplikacije; mini-ERP (Tkinter + MongoDB/pandas); AI integracija (Flask + Gemini); GitHub i timski projektni rad.

Δ-SEKCIJA — ŠTA SE PROMENILO OD Q2 2026 (15. maj 2026.)

Praktične implikacije, ne opis:

- **AI: iz "dodatne veštine" u standardni deo skoro svih rola.** U Q2 AI je bio izražena tema; u Q3 je podrazumevan sloj. *Implikacija za studente:* ne reklamirati "AI" kao zaseban adut, već pokazati konkretnu poslovnu primenu (AI-asistiran izveštaj/analiza).
- **Prompt engineering: iz eksplicitnog u podrazumevani.** Standalone titula opada; veština se ugrađuje u šire role. *Implikacija:* prompt engineering nije više "niša za posao" — vredan je samo upakovan u poslovnu/analitičku primenu.
- **SAP/ERP: porast tražnje.** SAP oglasi 153→214, SAP Consultant 23→32. *Implikacija:* SAP putanja je hitnije isplativa; studenti koji imaju SAP UA treba odmah da ciljaju junior ERP/SAP role i prakse kod implementation partnera.
- **BI tooling: Power BI ojačao, Fabric+Copilot postali standard.** Market share ~22%→~23,7%; PL-300 sada uključuje Fabric/Copilot; DP-600 se profilise kao sledeći korak. *Implikacija:* vežbe i portfolio treba da uključe Fabric/Copilot kontekst; PL-300 ostaje sertifikat #1.
- **Junior pritisak se nastavlja, ali asimetrično.** Čisti junior coding nastavlja pad (programer-zaposlenost SAD –27,5% 2023–2025); poslovno-tehnički/analitički profili stabilni. *Implikacija:* potvrđuje stratešku odluku da se PIN/PIT NE pozicionira kao developer smer.
- **RAG/agentick/vektorske baze: OSTALI napredni — NISU postali junior zahtevi.** *Implikacija:* za prosečnog studenta to ostaje "kasnije/ambiciozno".

Relativna važnost veština — promene vs Q2:

- **Hitnije sada:** Power BI/Fabric+Copilot, SAP/ERP, AI literacy u poslovnom kontekstu, kvalitetna kontrola AI outputa.

- **Stabilno i dugoročno važno:** SQL, Excel, business reporting, requirements/business analysis, stakeholder komunikacija — to su “sidra” koja se ne menjaju i koja PIN/PIT već poseduje.
- **Neutralno/specijalizovano:** RAG, vektorske baze, agentic AI, data engineering pipelines, cloud deployment — vrednost raste, ali na medior/senior nivou.

Odnos kategorija (Q3 procena): Data analytics i BI-reporting ostaju najšira ulazna tačka; ERP/SAP consulting je najbrže rastuća i najodbranljivija niša; business analysis stabilan; QA/testing stabilan sa srednjim ulaznim pragom; AI business pozicije rastu ali su još tanke na čisto junior nivou; data engineering ostaje ambiciozni cilj.

Recommendations (sažeto, sa pragovima koji menjaju odluku)

Za studente (staged):

1. **Odmah (0–1 mes.):** započeti PL-300; urediti GitHub/LinkedIn; istaći SAP UA. *Prag promene:* ako u 60 dana nema poziva na intervju za Data/BI Analyst → dodati Google Data Analytics radi strukture i još jednog portfolio projekta.
2. **3 meseca:** položiti PL-300 + AZ-900/DP-900; izabrati vertikalnu (SAP modul ILI ISTQB+Postman). *Prag:* ako ciljaš ERP partnere a nema odziva → proširi na Business/IT Business Analyst oglase (širi bazen, 86+83 oglasa).
3. **6 meseci:** capstone end-to-end projekat + ciljane prijave. *Prag:* tek ako imaš stabilan odziv za analitičke role i lični interes → kreni ka ambicioznim pravcima (Data Engineer/AI BA), uključujući prvi RAG demo.

Caveats

- **Brojevi oglasa su trenutni snapshot** (LinkedIn/Helloworld/Jooble, jun 2026) i fluktuiraju dnevno; LinkedIn brojači variraju zavisno od pretrage i regiona — koristiti kao trend, ne kao apsolutnu vrednost. Q2 baseline brojevi i Q3 brojevi delom dolaze iz različitih pretraga, pa poredi pravac, ne decimale.
- **Stack Overflow “2026” izdanje još nije objavljeno** — najnoviji potpuni podaci su iz ankete sprovedene maj–jun 2025, objavljene 29.12.2025 (često se kolokvijalno zove “2026 referenca”). Anketa za 2026. je otvorena 23.6.2026, ali rezultati nisu dostupni.
- **Tržišni udeli BI alata variraju po metodologiji** (6sense ~23,7%/18,2%; pojedini sekundarni izvori navode IDC ~45% za Microsoft) — korišćena je 6sense vrednost jer je direktno uporediva sa Q2 baseline-om (~22%/17%).
- **Procenti o prompt engineering tituli (pad ~30%, prisustvo u ~78% oglasa)** dolaze iz industrijskih/staffing izvora (PE Collective i sl.) i nisu nezavisno revidirani — koristiti kao indikativne, smer je pouzdan (titula opada, veština se ugrađuje).
- **Deo izvora o AI/RAG/agentic platama i odnosima je marketinški** (staffing firme, bootcamp-ovi) — brojke tretirati kao indikativne. Direkciono zaključak (RAG/agentic = senior, ne junior) potvrđen je iz više nezavisnih izvora i konzistentan je.
- **PwC 2026 Global AI Jobs Barometer i Microsoft Work Trend Index 2026** su vredni za trendove, ali WTI koristi self-report metriku i vendor je AI alata — neke “Frontier” cifre (npr. 15x rast agenata) nemaju jasan denominator i treba ih čitati kao strateški argument, ne kao precizno merenje.